

TÜRK HALK EDEBİYATI EL KİTABI

Editör

Mehmet Ali Yolcu

paradigma akademi

TÜRK HALK EDEBİYATI EL KİTABI

Editör

Mehmet Ali Yolcu

Bölüm Yazarları

Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu
Prof. Dr. Mustafa Sever
Doç. Dr. Aslı Büyükokutan Töret
Doç. Dr. Canser Kardaş
Doç. Dr. Mustafa Açа
Doç. Dr. Mustafa Dinç
Doç. Dr. Recep Tek
Doç. Dr. Uğur Durmaz
Dr. Öğr. Üyesi Selma Sol

Paradigma Akademi, 2022

TÜRK HALK EDEBİYATI EL KİTABI

Editör
Mehmet Ali Yolcu

ISBN: 978-605-72872-9-8

Paradigma Akademi Yayınları
Sertifika No: 69606

Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım
Fetvane Sokak No: 29/A
ÇANAKKALE
e-mail: fahrigoker@gmail.com

Yayın Sorumlusu
Nevin SUR

Dizgi&Kapak
Himmet AKSOY

Matbaa
Bulut Dijital Matbaa LTD. ŞTİ.
Sertifika No: 48120

Kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu Kitap T.C. Kültür Bakanlığından alınan bandrol ve ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Aralık 2022
Paradigma Akademi

ÖNSÖZ

Batı dünyasında coğrafi keşifler ve sonrasında tanışılan yeni toplum ve kültürlerin etkisiyle halk kavramına yönelen ilgi, Avrupa toplumunu kendi kültürel geçmişini öğrenmeye yöneltmiş böylece halk bilimi (folklor) disiplininin 19. yüzyıl itibariyle temellerinin atılmasını sağlamıştır. Halk bilimi, genel olarak halkın, kadim zamanlardan itibaren üreterek aktardığı ve yaşattığı maddi-manevî tüm kültür ürünlerini derleyen, inceleyen ve yorumlayan bilim dalı olarak tanımlanır. Bu anlamda beşikten mezara tüm geçiş dönemleri ve uygulamaları, inançlar-ritüeller, sanat ve zanaatlar, geçimlik faaliyetler, teknik ve geleneksel bilgi vd. alanlarıyla halk bilimi anlaşılacağı üzere son derece geniş bir alana projeksiyon tutmaktadır. Bu alanlar içerisinde halkın ürettiği ve aktardığı sözlü sanatlar (sözlü kültür ürünleri) ise halk edebiyatı şubesinin inceleme sahasını oluşturmaktadır. Bu anlamda halk edebiyatı halkın anlatma, konuşma, söyleme ve gösterme-temsil etme bağlamlarında oluşturduğu sözlü ve yazılı tüm edebi ürünler üzerine odaklanmaktadır.

Türkiye üniversitelerinin Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Türk Halk Bilimi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölüm ve anabilim dallarında okutulan Türk Halk Edebiyatı dersleri için lisans ve lisansüstü düzeyde bir kaynak olması düşüncesiyle hazırlanan elinizdeki bu eser 9 üniteden oluşmaktadır.

Halk edebiyatının tanım, kapsam, içerik, özellik, işlev ve tarihçesinin sunulduğu 1. ünite Doç. Dr. Mustafa Açа tarafından kaleme alınmıştır. Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu tarafından hazırlanan 2. ünitede ise halk edebiyatı disiplininin kuram ve yöntemleri üzerinde durularak alanın bilimsel altyapısını oluşturan prensipler sunulmuştur. Halk edebiyatının geçmişten günümüze yönelen seyri içerisinde sözlü

ve yazılı halk edebiyatı ürünlerinin görünür olduğu kaynaklar ise Doç. Dr. Aslı Büyükokutan Töret'in hazırladığı 3. ünitede ele alınmıştır.

Alanın tarihi ve disipliner altyapısıyla ilgili bir giriş mahiyetindeki ilk üç ünitenin ardından Türk halk edebiyatı çalışmalarının en önemli boyutu olan "Anonim Halk Edebiyatı" ürünlerinin daha anlaşılır ve sağlıklı bir tasnif olduğu düşüncesiyle tür odaklı bir bakışla ele alındığı incelemeler Doç. Dr. Recep Tek ve Doç. Dr. Mustafa Açа'nın birlikte hazırladıkları 4. ünitede "Anlatmalık Türler"; Doç. Dr. Canser Kardaş'ın hazırladığı 5. ünitede "Konuşmalık Türler"; Doç. Dr. Uğur Durmaz'ın kaleme aldığı 6. ünitede "Seyirlik Türler"; Prof. Dr. Mustafa Sever'in hazırladığı 7. ünitede "Söylemelik Türler" başlıklarıyla tüm yönleriyle geniş biçimde sunulmuştur. Türlerle ilgili bu bölümlerde, anonim halk edebiyatı ürünlerinin tanımları, tarihçeleri, özellik ve işlevleri en son kaynaklardan yararlanılarak örnek metinler eşliğinde incelenmiştir.

Türk Halk Edebiyatı çalışmalarının bir diğer boyutu olan "Âşık Tarzı Halk Edebiyatı" ise Dr. Öğr. Üyesi Selma Sol tarafından 8. ünitede ele alınmıştır. Ünitede âşık edebiyatı geleneğinin tarihi, kültürel, sosyolojik altyapısı, icra ortam ve töreleri, ürünleri verilmekle birlikte yüzyıllar itibariyle gelenek içerisinde yer etmiş âşıkların yaşamöyküleri ve eserlerinden örnekler de sunulmuştur. Kitabın Doç. Dr. Mustafa Dinç tarafından kaleme alınan "Dini-Tasavvufî Halk Edebiyatı" isimli 9. ünitesinde ise halk edebiyatının dini-tasavvufi çevrelerdeki görünürlüğü aynen bir önceki ünitedeki sunum mantığı ile tarihi, kültürel, sosyolojik boyutları ve isim-eser örnekleminde ele alınmıştır.

Bu vesile ile Türk akademisinde Türkoloji disiplininin dil ve edebiyat ayağını oluşturan Türk Dili ve Edebiyatı alanının Türk Halk Edebiyatı dalındaki lisans ve lisansüstü öğrencilerimize yararlı olması dileğiyle, kitabın teşekkül etmesinde yoğun bir mesai harcayan yazarlarımıza ve Paradigma Akademi Yayınlarına teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mehmet Ali YOLCU
Editör
Aralık 2022

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v

1. ÜNİTE
HALK EDEBİYATINA GİRİŞ
Doç. Dr. Mustafa Açа

1.1. Tanım, İçerik, Özellikler ve İşlevler 1
1.1.1. Halkbiliminin Kapsamı ve Halk Edebiyatı 1
1.1.2. Halkbilimi ve Halk Edebiyatı Tanımı 7
1.1.3. Halk Edebiyatının Kapsamı ve Sınırları 8
1.1.4. Halk Edebiyatı Ürünlerinin Özellikleri 11
1.1.5. Halk Edebiyatı Ürünlerinin İşlevleri 15
1.2. Dünyada Halk Edebiyatı Çalışmalarının Tarihi 17
1.3. Türkiye'de Halk Edebiyatı Çalışmalarının Tarihi 22
1.3.1. Örtülü Devre (1839-1908) 22
1.3.2. Türkçü Devre (1908-1920) 23
1.3.3. Sentezci Devre (1920-1938) 26
1.3.4. Dergici Devre (1938-1966) 31
1.3.5. Bilimci Devre (1966-…) 33
1.4. Bölüm Kaynakları 36
1.5. Ekler: Okuma Metinleri 39

2. ÜNİTE
HALK EDEBİYATI KURAM VE YÖNTEMLERİ
Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu

2.1. Halk Edebiyatı Kuramlarına Giriş 49
2.1.1. Johann Gottfried von Herder 49
2.1.2. Grimm Kardeşler 51

2.2. Metin Merkezli Kuram ve Yöntemler 53
2.2.1. Tarihi Coğrafi Fin Okulu 53
2.2.2. Gelişme Kuramları 56
2.2.3. Yayılma (Difüzyon) Kuramları 63
2.2.4. Psikanalitik Kuram ve Yöntemler 72
2.2.5. Yapısalcı Kuram ve Yöntemler 79
2.3. Bağlam Merkezli Kuram ve Yöntemler 83
2.3.1. İşlevselci Kuram ve Yöntemler 83
2.3.2. Sözlü Kompozisyon Kuramı 91
2.3.3. Performans Kuramı 93
2.3.4. Feminist Kuram ve Yöntemler 97
2.4. Bölüm Kaynakları 101

3. ÜNİTE
TÜRK HALK EDEBİYATININ KAYNAKLARI
Doç. Dr. Aslı Büyükokutan Töret

3.1. Sözlü Kaynaklar 109
3.2. Yazılı Kaynaklar 112
3.2.1. Çin Yıllıkları 113
3.2.2. Orhun ve Yenisey Yazıtları.....113
3.2.3. Eski Uygur Metinleri 115
3.2.4. Divânü Lügâti't-Türk 117
3.2.5. Kutadgu Bilig 118
3.2.6. Codex Cumanicus.....119
3.2.7. Atabetü'l-Hakâyık 120
3.2.8. Dede Korkut Kitabı 121
3.2.9. Tarih Kitapları.....122
3.2.10. Masal Kitapları.....126
3.2.11. Fıkra Kitapları 130
3.2.12. Atasözü Kitapları.....131
3.2.13. Cönkler ve Mecmualar.....133
3.2.14. Şairnameler 135
3.2.15. Menâkıpnâmeler 135

3.2.16. Destan Kitapları/Nâmeler, Tekke-Tasavvuf Eserleri.....136
3.2.17. Seyahatnameler 139
3.2.18. Mesneviler.....142
3.2.19. Surnâmeler 143
3.2.20. Fetvalar 143
3.3. Elektronik-Dijital Kaynaklar 144
3.3.1. Radyo ve Halk Edebiyatı 145
3.3.2. Sinema ve Halk Edebiyatı.....146
3.3.3. Televizyon ve Halk Edebiyatı 148
3.3.4. İnternet ve Halk Edebiyatı 150
3.4. Bölüm Kaynakları 150

4. ÜNİTE
ANLATMALIK TÜRLER
Doç. Dr. Recep Tek - Doç. Dr. Mustafa Açа

4.1. Mit..... 164
4.2. Efsane..... 181
4.3. Masal..... 193
4.4. Memorat 224
4.5. Destan..... 237
4.6. Halk Hikâyesi 252
4.7. Meddah Hikâyeleri/Realist İstanbul Hikâyeleri..... 264
4.8. Fıkra 271
4.9. Bölüm Kaynakları..... 277

5. ÜNİTE
KONUŞMALIK TÜRLER
Doç. Dr. Canser Kardaş

5.1. Atasözleri..... 283
5.2. Deyimler..... 288
5.3. Alkışlar..... 292
5.4. Kargışlar..... 295
5.5. Tekerlemeler 299

5.6. Bilmeceler 304
5.7. Bölüm Kaynakları 310

6. ÜNİTE
SEYİRLİK TÜRLER
Doç. Dr. Uğur Durmaz

6.1. Köy Seyirlik Oyunları 317
6.2. Gölge Oyunu (Karagöz-Hacivat) 328
6.3. Orta Oyunu 343
6.4. Meddah ve Meddahlık Geleneği 353
6.5. Kukla 361
6.6. Bölüm Kaynakları 368

7. ÜNİTE
SÖYLEMELİK TÜRLER
Prof. Dr. Mustafa Sever

7.1. Türk Halk Şiirinin Tarihi Süreci 373
7.2. İslam Öncesi Türk Halk Şiirinde Şekil ve Tür 375
7.2.1. Koşuk 376
7.2.2. Sagu 378
7.3. Türk Halk Şiirinin Bilinen İlk Şairleri 379
7.4. Türk Halk Şiirinde Şair Tipleri 380
7.4.1. Şaman 381
7.4.2. Baksı/Bahşı 383
7.4.3. Ozan 384
7.4.4. Âşık 385
7.5. Türk Halk Şiirinin Unsurları 386
7.5.1. Nazım Birimi 386
7.5.2. Ölçü 386
7.5.3. Uyak 387
7.5.4. Konu 388
7.6. İslami Dönem Türk Halk Şiirinde Şekil ve Tür 390
7.6.1. Mani 391

7.6.2. Türkü 398
7.6.3. Ninni 419
7.6.4. Ağıt 420
7.7. Bölüm Kaynakları 421

8. ÜNİTE
ÂŞIK TARZI HALK EDEBİYATI
Dr. Öğr. Üyesi Selma Sol

8.1. Âşıklık Geleneğinin Tarihi, Kültürel ve Sosyolojik Zemini 427
8.2. Âşık Tarzı Halk Edebiyatı Temsilcilerinin Özellikleri..... 430
8.3. Âşıkların Yetiştikleri Sosyal Doku 434
8.4. Âşık Tarzı Halk Edebiyatının Yaratma ve İcra Ortamları 438
8.4.1. Sözlü Kültür Ortamı 439
8.4.2. Yazılı Kültür Ortamı.....448
8.4.3. Elektronik Kültür Ortamı 449
8.5. Âşık Fasıl ve Karşılaşmalarında Düzen..... 451
8.6. Âşık Şiirinde Şekil ve Tür 462
8.6.1. Hece Ölçüsüyle Oluşturulan Nazım Şekilleri 463
8.6.2. Heceli Nazım Türleri 474
8.6.3. Aruzlu Şekil ve Türler 481
8.7. 16. Yüzyıl Âşık Şiiri ve Temsilcileri..... 485
8.7.1. Karacaoğlan 486
8.7.2. Köroğlu 488
8.7.3. Pir Sultan Abdal 490
8.7.4. Kul Himmet 491
8.8. 17. Yüzyıl Âşık Şiiri ve Temsilcileri..... 493
8.8.1. Âşık Ömer.....494
8.8.2. Gevherî 495
8.8.3. Kayıkçı Kul Mustafa 497
8.9. 18. Yüzyıl Âşık Şiiri ve Temsilcileri..... 498
8.9.1. Levnî.....499
8.10. 19. Yüzyıl Âşık Şiiri ve Temsilcileri..... 500
8.10.1. Erzurumlu Emrah 501

8.10.2. Dertli 502
8.10.3. Dadaloğlu 504
8.11. 20. Yüzyıl Âşık Şiiri ve Temsilcileri 506
8.11.1. Âşık Veysel 507
8.11.2. Murat Çobanoğlu 510
8.11.3. Âşık Şeref Taşlıova 512
8.12. Bölüm Kaynakları 514

9. ÜNİTE
DİNİ-TASAVVUFİ HALK EDEBİYATI

Doç. Dr. Mustafa Dinç

9.1. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatının Dayandığı Temeller 519
9.2. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatının Yaratma ve İcra Ortamları 532
9.3. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatı Ürünleri 535
9.3.1. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatında Nesir 536
9.3.2. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatında Nazım 541
9.4. Dini Tasavvufi Halk Edebiyatı Temsilcileri 566
9.4.1. Yunus Emre 566
9.4.2. Hacı Bektaş Veli 568
9.4.3. Abdal Musa 569
9.4.4. Kaygusuz Abdal 570
9.4.5. Hacı Bayram Veli 572
9.4.6. Eşrefoğlu Rûmî 573
9.4.7. Hasan Dede 574
9.4.8. Üftâde 576
9.4.9. Kaygusuz Vizeli Alâeddin 577
9.4.10. Süleyman Çelebi 578
9.4.11. Şah İsmail Hatâyî 580
9.4.12. Kazak Abdal 581
9.4.13. Pir Sultan Abdal 582
9.4.14. Kul Himmet 583
9.4.15. Aziz Mahmud Hüdâyî 585
9.4.16. Kul Nesimî 586

9.4.17. Virânî 586
9.4.18. Niyazi Mısrî 587
9.4.19. Gaybî Sunullah 588
9.4.20. Erzurumlu İbrahim Hakkı 589
9.4.21. Kul Himmet Üstadım 590
9.4.22. Seyranî 591
9.4.23. Yozgatlı Hüznî 592
9.4.24. Edib Harâbî 593
9.5. Bölüm Kaynakları 594
YAZAR BİYOGRAFİLERİ 602

2. ÜNİTE
HALK EDEBİYATI KURAM VE YÖNTEMLERİ

Mehmet Ali YOLCU*

* Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Çanakkale-Türkiye. E-posta: mehmetaliyolcu@comu.edu.tr. ORCID: 0000-0001-7688-287X.

ortak ulusal ruhu vardır. Her ulusun bu yüzden değişik bir kültürü olacaktır. Uluslar özgür birimler olarak yaşamak ve insanlığın ortak kültürüne katkıda bulunabilmek için öz kültürlerini geliştirmeli, geçmişin deneylerinden süzülüp gelen kendi ortak kültür özüne bağlı kalmalıdır. Ulusların bağımsız yaşaması ve gelişmesi, şu veya bu nedenle kesintiye uğrar ya da tehlikeye düşerse, ulusu ve ulus kültürünü kurtarmak için tutulacak en doğru yol halk türkülerini toplamak, onları ulusal ruhu canlandırmak ve korumak için kullanmaktır" (Başgöz, 2002: 9).

Herder, orijinal bir Alman edebiyatı yaratmanın yolunun ortak milli ruhun canlandırılmasından geçtiğine inanmıştır. Bu bağlamda, Alman edebiyatını taklitçilikten ve yabancı etkilerden, özellikle Latin ve Fransız etkilerinden kurtarmak için çabalamıştır. Ona göre, halk kültürü, ulusu inşa etmede kullanılmalı, bu amaçla da halk arasında yaşayan sözlü kültür ürünleri toplanmalıdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde ülkemizde Herder'in düşüncelerinin bir benzerinin Ziya Gökalp tarafından savunulduğu söylenebilir.

2.1.2. Grimm Kardeşler

Folklorun Almanya'da bağımsız bir disiplin olarak ortaya çıkması ve gelişmesi, Grimm kardeşlerin çalışmalarıyla mümkün olmuştur. Jacob Grimm (1785-1863) ve Wilhelm Grimm (1786-1859) kardeşler, diğer Alman romantikleri gibi duygusal bir yaklaşıma sahiptiler. Sevim'in bildirdiğine göre (2008: 381), Herder'in yaktığı meşale, Germanistik biliminin öncüleri olan Jakob ve Wilhelm Grimm kardeşlerin de yolunu aydınlatmış, bu iki kardeş birlikte Almanca sözlük hazırlayıp Almanya'nın Hessen, Main ve Kinzig bölgelerinde derledikleri Alman çocuk masallarını yayınlamışlar ve Aryan mitolojisiyle de ilgilenmişlerdir.

Grimm kardeşler, halk şiirinde ve epik şiirde tanrısal ve mistik bir köken görmüşlerdir. Grimm kardeşlerin halk şiiri ve epikle ilgili görüşleri şöyledir: 1. Şiirin ilk hali, tanrıların ve kahramanların hareketlerini seslendiren, halkın düşünce ve umutlarını ifade eden epiktir. 2. Epik, kısmen mitolojiyle özdeştir. 3. Mit ve epik, halk şiirinin formlarıdır (Cocchiara, 1981: 223). Grimm kardeşler burada, Herder'in, toplumu önemsemekle beraber, halk şiirinde kişisel bir yaratma gören fikirlerini kabul etmezler. Grimmler'e göre, halk şiiri kişi yaratması değildir, halkın elbirliğiyle yaratılmıştır ve anonimdir; tıpkı mitoloji gibi bu anonimlik tarihin en eski çağlarında belirmiş ve tanrısal bir kökenden gelmiştir (Başgöz, 2002: 9).

Grimm kardeşler, 1812'de derleme yaparak topladıkları masalları "*Kinder und Hausmarchen*" [Çocuk ve Ev Masalları] adıyla yayınlamışlardır[1]. Bu kitabın çeşitli notlarında epik, halk masalı ve mit arasındaki ilişki

[1] Grimmler derledikleri masallarda, dil, anlatım ve biçim bakımından düzeltmeler yapmışlar, gerçek masalla, bozulmuş masalı birbirinden ayırmayı denemişlerdir. Böylece bu masalların

YAZAR BİYOGRAFİLERİ

Mehmet Ali Yolcu

Prof. Dr.

1980 yılında Balıkesir'de dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini Balıkesir'de, lisans ve yüksek lisans öğrenimini Bursa Uludağ Üniversitesi'nde, doktorasını ise Balıkesir Üniversitesi'nde tamamlamıştır. 2012-2017 yılları arasında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Eskişehir'de Yaşayan Kırım Tatarları, Balıkesir'de kadın folkloru ve Kaz Dağları çevresinde geleneksel ekolojik bilgi temaları üzerine TÜBİTAK projeleri yürütmüştür. Bilimsel bir dergide editörlük görevini sürdürmektedir. Yayımlanmış 7 kitabı, 30 uluslararası bilimsel makalesi ve 35 uluslararası bilimsel bildirisi bulunan Yolcu, halen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Ali Yolcu, evli ve iki çocuk babasıdır.

Mustafa Sever

Prof. Dr.

1986'da Uludağ Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. 1995'te yüksek lisansını, 2001'de doktorasını tamamladı. 1995-2003 arası Mersin Üniversitesi'nde, 2003-2006 tarihleri arasında Kırşehir Eğitim Fakültesi'nde görev yaptı. Sever, 2006 tarihinde Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Halkbilimi Bölümü'ne atandı. 2009'da doçent olan Sever, 2012'de Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'ne geçti ve 2014'te profesör oldu. 2014-2015 öğretim yılında Bosnia-Herzegovina, Univerzitet u Tuzli, Filozofski Fakultet, Odsjek za Turski Jezik i Književnost'ta görev yaptı. Sever, 2021-2022 Bahar Dönemi'nde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde başladığı görevini sürdürmektedir. Mustafa Sever, evli ve bir çocuk babasıdır.

Aslı Büyükokutan Töret

Doç. Dr.

Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Türk Dili Edebiyatı Eğitimi Bölümü'nde 2003 yılında lisans; Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda 2005 yılında yüksek lisans, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda 2011 yılında doktora öğrenimini tamamlamıştır. 2005-2011 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi'nde araştırma görevlisi, 2011-2013 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi'nde araştırma görevlisi doktor

olarak görev yaptıktan sonra 2013'te Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne yardımcı doçent olarak atanmıştır. 2018 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda doktor öğretim üyesi olarak göreve başlayan Aslı Büyükokutan Töret, aynı yıl doçent unvanı almıştır. Hâlen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Canser Kardaş

Doç. Dr.

1978 yılında Batman'ın Gercüş ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Diyarbakır'da tamamladı. 2002 yılında Dicle Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans, 2007 Erciyes Üniversitesi'nde yüksek lisans ve 2013 yılında da Fırat Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. 2014 yılında yardımcı doçent, 2019 yılında da doçent unvanı aldı. Halk biliminin farklı konularında hazırladığı kitap bölümlerinin yanında Diyaddin Alp ile birlikte hazırladığı *Çocuk Edebiyatı ve Medya* (2013) kitabının dışında *Âşığın Sazı Dengbêjin Sesi* (2017), *Diyarbakır Halkevi, Karacadağ Dergisi, Halkbilimsel Bir İnceleme* (2018) ile *Muş'ta Halk Veterinerliği ve Geleneksel Tedavi Yöntemleri* (2019) adlı kitapları ile editörlüğünü yaptığı *Gercüş Kitabı* (2021) bulunmaktadır. Yine çeşitli dergilerde yayımlanmış makaleleri ile kongrelere sunduğu bildiriler bulunmaktadır. Halk bilimi, halk kültürü ve halk edebiyatı ilgi alanlarıdır. 2014 yılından beri Muş Alparslan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Mustafa Açа

Doç. Dr.

1978 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini Konya'da tamamladıktan sonra, 1997 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmuştur. 2001 yılında Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisansını tamamlayan araştırmacı, 2015 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda doktora öğrenimini tamamlamıştır. 2019 yılında doçent unvanını almaya hak kazanan Açа, halen İzmir Demokrasi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yayımlanan 6 telif kitaba ve editörlük faa-

liyetlerine ek olarak makale, bildiri, kitap bölümü türünde çok sayıda bilimsel araştırmaya imza atan araştırmacı, ulusal ve uluslararası bilimsel araştırma projeleri kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir.

Mustafa Dinç

Doç. Dr.

14 Ağustos 1984 tarihinde İstanbul'da doğdu. 2001-2005 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'ndeki lisans eğitiminin ardından 2019 yılına kadar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli kurumlarda öğretmen-idareci olarak görev yaptı. Yüksek lisansını 2014 yılında Dumlupınar Üniversitesi'nde "Kütahya Altıntaş Folkloru"; doktorasını ise 2018 yılında Uşak Üniversitesi'nde "Kemal Sunal Filmlerinde Folklor ve Mizah" isimli tezleriyle tamamladı. 2019 yılında halen görev yapmakta olduğu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'na Dr. Öğr. Üyesi olarak atandı. 2022 yılında Türk Halk Bilimi alanında doçent unvanını aldı. Evli ve bir kız babası olan Mustafa Dinç'in folklor disiplininin çeşitli konularında kitap, kitap bölümü ve uluslararası makale türünde yayımlanmış çok sayıda çalışması, proje görevleri ve çeşitli editörlükleri bulunmaktadır.

Recep Tek

Doç. Dr.

16 Ağustos 1978'de Kayseri'de doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Kayseri'de tamamladıktan sonra 1996 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. 2000 yılında bu üniversiteden mezun oldu. 2001 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2004 yılında "Türk Halk Şairleri: Azmi, Şâzi, Pervâne (İnceleme-Metin)" başlıklı tez çalışmasıyla yüksek lisans eğitimini tamamladıktan sonra 2006 yılında aynı enstitüde doktora eğitimine başladı. 2011 yılında "Türk Edebiyatında Dertli Olgusu: Âşık Dertli ve Eserleri (İnceleme-Metin)" başlıklı tez çalışması ile doktorasını tamamladı. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerde 11 yıl Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalıştı. 2012-2016 yılları arasında Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yardımcı doçent olarak görev yaptıktan sonra aynı yıl Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilimi bölümüne yardımcı doçent olarak atandı. 2019 Haziran ayında Üniversiteler Arası Kurul tarafından doçentlik unvanı verildi. Halen bu üniversitede çalışan Recep Tek, evli ve iki kız çocuk babasıdır.

Uğur Durmaz

Doç. Dr.

1988 yılında Sivas Zara'da doğdu. İlköğretimin bir bölümünü Uşak Ulubey'de bir bölümünü Balıkesir Gönen'de tamamladı. 2006'da Gönen Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2010 yılında Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyatı Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olduktan sonra, aynı yıl Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine başladı. 2012 yılında "Balıkesir Köy Seyirlik Oyunları Üzerine Bir İnceleme" adlı teziyle bilim uzmanı unvanını aldı. 2016 yılında "Güney Marmara Panayırları" adlı tezini savunarak Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Anabilim Dalında "doktor" unvanını aldı. 2017 Haziran ayında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalında yardımcı doçent olarak göreve başladı. 2021 yılı Mart ayında Türk halk bilimi alanında "doçent" unvanını aldı. Hâlen Kocaeli Üniversitesi'nde çalışmakta olan Durmaz'ın birçok akademik dergide makalesi ve ulusal/uluslararası sempozyum ve kongrelerde sunulmuş bildirileri bulunmaktadır.

Selma Sol

Dr. Öğr. Üyesi

İstanbul, Bakırköy'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. 1995 yılında Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne araştırma görevlisi olarak atandı. 1997'de "Özbek Halk Masalları Tip Kataloğu" adlı yüksek lisans tezini tamamladı. 2003 yılında ise "Ali Şir Nevâyî Etrafında Teşekkül Etmiş Özbek ve Türkmen Rivayetleri" isimli doktora tezini tamamlayarak doktor unvanını aldı. 2005 yılında Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne öğretim üyesi olarak atandı. Halen aynı bölümde görev yapmaktadır.

TÜRK HALK EDEBİYATI EL KİTABI

Folklor, genel olarak halkın, kadim zamanlardan itibaren üreterek aktardığı ve yaşattığı maddi-manevî tüm kültür ürünlerini derleyen, inceleyen ve yorumlayan bilim dalı olarak tanımlanır. Folklorun incelediği malzemeler içinde, halkın ürettiği ve aktardığı sözlü sanatlar (sözlü kültür ürünleri) ise halk edebiyatı şubesinin inceleme sahasını oluşturmaktadır. Bu anlamda halk edebiyatı halkın anlatma, konuşma, söyleme ve gösterme-temsil etme bağlamlarında oluşturduğu sözlü ve yazılı tüm edebi ürünler üzerine odaklanmaktadır. Türkiye üniversitelerinin Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Türk Halk Bilimi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölüm ve anabilim dallarında okutulan Türk Halk Edebiyatı dersleri için lisans ve lisansüstü düzeyde bir kaynak olması düşüncesiyle hazırlanan bu eser dokuz üniteden oluşmakta ve Türk Halk Edebiyatının kapsamına giren konuları temel düzeyde ele almaktadır.

+90 536 663 97 66
+90 286 217 22 24
/paradigmaak
/divit_kitabevi
/paradigmaakademiyayınevi

paradigma akademi
Basın Yayın Dağıtım

9 786057 287298

www.paradigmaakademiyayinlari.com
www.divitkitabevi.com | paradigmaakademitasarim@gmail.com